

NEMZETI REHABILITÁCIÓS ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL

Szociális Szakmafejlesztési Főosztály

1071 Budapest, Damjanich u. 48.

Telefon: (1) 462-6615 Fax: (1) 462-6480

E-mail: szakmafejlesztes@nrszh.hu

FOGALOMTÁR

Család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok feladataihoz kapcsolódóan

Lezárva: 2016. június 30.

A fogalomtár a család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok működéséhez kapcsolódóan kiadott útmutatók és protokollok használatát támogatja.

A definíciók kialakításánál, meghatározásánál a jogszabályokat, a szakmai protokollokat, valamint a Gyakran Ismételt Kérdések (GYIK) összefoglaló anyagát vettük alapul a szociális segítő munka szempontjából. Szándékunk, hogy ezen definíciókkal hozzájáruljunk a közös szakmai nyelv megalapozásához, amely elősegíti az egységes gyakorlat kialakítását.

Bevont személyek: A szociális segítő munka folyamatába bevont személyek egyik csoportja a bevont szakemberek – védőnő, orvos, pedagógus, pszichológus, családsegítő, esetmenedzser, fejlesztő pedagógus, stb. -, míg a másik a bevont családtagok – szülő, nagyszülő, testvér, stb. – csoportja. Az együttműködési megállapodásban bevont személyként felsorolt családtagokat igénybe vevőnek kell tekinteni (Gyakran Ismételt Kérdések: II. fejezet/Adminisztráció, szakmai dokumentáció, ld. még igénybe vevő).

Család: Az a közösség, melynek alapja házasság, élettársi közösség, vérségi kapcsolat vagy örökbefogadás. A jelen módszertani anyag értelmezésében családnak számít az egyedül élő felnőtt is.

Családbafogadó gyám: Az a gyámként kirendelt személy, akinél a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte, vagy akinél a bíróság a gyermeket elhelyezte, vagy aki a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával családba fogadta, kivéve, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezték el (Gyvt¹. 5. § sz.) pont).

Családlátogatás: A szociális munka egyik legfontosabb eszköze, tevékenysége, az esetkezelés folyamatának szerves része, melynek során a családsegítő/esetmenedzser személyesen keresi fel a szolgáltatást igénybe vevőt a lakókörnyezetében, tartózkodási helyén. Alapvetően előre egyeztetett időpontban, de indokolt esetben történhet előre nem egyeztetve is.

A családlátogatás célja lehet kapcsolattartás, információszerzés, családtagokkal, rokonokkal való személyes megismerkedés, a szolgáltatást igénybe vevő közvetlen életterének megismerése, tájékozódás a kultúrájáról, életviteléről, szokásairól, természetes támogató rendszeréről. A családlátogatást követően készíthető el a környezettanulmány (helyzetértékelés), a „GYSZ-1”-Esetfelvételi lap és a „GYSZ-3”- Család-környezet adatlapon.

¹ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Családsegítő: A család-és gyermekjóléti szolgálatokban, az alapszolgáltatás során szociális segítő munkát végző szakember.

Cselekvési terv: Az igénybe vevővel közösen kidolgozott terv. A készítő a ismert információk birtokában, a problémamegoldás érdekében célokat fogalmaznak meg, megtervezik a szükséges lépéseket, feladatokat, majd azokat időkeretbe foglalják, valamint megegyeznek abban, hogy ki a felelős az adott feladat elvégzéséért.

A terv az NMr.² 7. sz. melléklete B) Belső tartalom 2. pontjában kerül rögzítésre.

Cselekvőképtelen: Az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be (Ptk³ 2:13. §); az a nagykorú, akit a bíróság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezett (Ptk. 2:21. §).

Egyéni gondozási-nevelési terv: Az a terv, amelyet a hatósági intézkedést követően a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere készít, koordinál, felelős a végrehajtásáért. A terv tartalmazza a gyermek veszélyeztetettségének okait, a probléma megoldásához vezető lépéseket, valamint a probléma megoldásában résztvevő, szerepet, feladatot vállaló bevont szakemberek és a család, hozzátartozó, valamint a gyermek feladatait és az azokhoz kapcsolódó konkrét határidőt (NMr. 32.§). A terv formai szempontból kötött, a „Gyermekeink védelmében” adatlaprendszerrel használva kell elkészíteni.

Egyszeri ügyintézés: Egyszeri vagy első interjúval lezárható, vagy rövid ideig tartó támogatás, segítő tevékenység.

Együtműködési megállapodás: Az együtműködési megállapodást a szolgáltatást igénybe vevő a szolgálat egészével, mint intézménnyel köti a szociális segítő munkára vonatkozóan, amennyiben a szakmai tevékenység az első interjú során tett intézkedéssel nem zárható le (tartalmát az NMr. 8.§ (2) bekezdése határozza meg).

Első interjú: Célzott beszélgetés, a problémafeltárás, megismerés módszere, az együtműködés eszköze. Az első találkozás az elsődleges szükségletfelmérés is egyben.

Eseti gyám: A gyámhatóság eseti gyámot rendel, ha a gyermek törvényes képviselője jogszabály vagy a gyámhatóság rendelkezése folytán érdekellentét vagy más tényleges akadály miatt nem járhat el (Ptk. 6:20. §).

Esetkezelés: Az igénybe vevő szükségleteinek kielégítésére (problémájának megoldására és/vagy céljai elérésére) irányuló, megállapodáson és/vagy együtműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat, amely során számba veszik és mozgósítják az igénybevevő saját és támogató környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe.

Az esetkezelés része lehet a hivatalos ügyek intézésében nyújtott segítség, amelyet az igénybe vevő önállóan nem, vagy nehezen képes megoldani, és amelyhez segítséget kér.

Esetfelelős: Az adott szolgáltatásban az adott család ügyével foglalkozó szakember, aki az igénybe vevővel együtműködési megállapodás, vagy határozat alapján, cselekvési/intézkedési/egyéni gondozási-nevelési tervet készít. Együtműködik és konzultációt folytat az esetkezelésbe bevont szakemberrel/szakemberekkel és koordinálja együtműködésüket.

² a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet

³ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

Esetkezelésbe bevont szakember: Azon szakemberek, akik a szolgáltatást igénybe vevő problémájának kezelésében segítő közreműködésükkel részt vesznek, a cselekvési/intézkedési/egyéni gondozási-nevelési terv végrehajtásában/megvalósításában feladatot vállalnak (pl. pedagógus, védőnő, családsegítő).

Esetkonferencia: Az esetmegbeszélés egyik formája. Egy adott család ügyében tartott megbeszélés, amelybe a családot, és a családdal foglalkozó szakembereket is be kell vonni. Aktuális probléma megbeszélő csoport, amelyet egy adott esettel kapcsolatosan - a gondozási folyamat során akár több alkalommal is - más-más célból (kockázatelemzés, helyzetértékelés, tervezés, feladatok, szerepek kijelölése, akadályok elemzése, döntés-előkészítés, stb.) az összes érintett (legalább 3 szakember, szülő, korától függően a gyermek is) és a lehetséges támaszt jelentő személy, intézmény bevonásával tartanak.

Esetkonzultáció: Az esetkonzultáció az esetfelelős (a családsegítő/esetmenedzser) és az esetkezelésbe bevont szakember között zajló, az adott esetre vonatkozó információcsere, tájékoztatás.

Esetmenedzser: A család- és gyermekjóléti központ szociális szakembere/munkatársa, aki az adott járás illetékességi területén látja el a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó, hatósági intézkedést megelőző és követő segítő tevékenységet, biztosítja a szolgáltatási tartalmakat.

Esetmenedzselési feladatok: A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére, a veszélyeztetettség megszüntetésére irányuló tevékenységek összessége, ami során az esetmenedzser szolgáltatásokat szervez, szociális segítő tevékenységet főszabályként koordinál, és indokolt esetben végezhet (Protokoll A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól 20. oldal és Gyakran Ismételt Kérdések: I. Szervezeti Kérdések/A Központ kötelező feladatellátásának módja).

Esetmegbeszélés: Problémákat feltáró, megbeszélő, illetve a gondozási folyamat feladatellátását egyeztető munkaforma, mely egy adott eset (gyermek vagy család) ügyében az összes, az aktuális probléma megoldásában érintett szakember bevonásával történik.

Célja a közös problémadefiniálás, az esetvezetés során vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megfogalmazása, megtervezése.

Esetmegbeszélés a szociális segítő tevékenység során több alkalommal megszervezhető, illetve megszervezendő.

Esetmegbeszélő-csoport (team): Olyan csoport, amelyet a család- és gyermekjóléti szolgáltatást biztosító munkatársak egymás tájékoztatása, szakmai segítése céljából, konkrét ügyek feldolgozása kapcsán tartanak. A team-esetmegbeszélést heti rendszerességgel kötelező megszervezni.

A család-és gyermekjóléti központ, a család-és gyermekjóléti szolgálat családsegítői számára havi rendszerességgel esetmegbeszélő-csoportot szervez, mely a jelzőrendszeri feladatellátás kapcsán is alkalmat teremt egy szélesebb szempontú esetfeldolgozásra (NMr. 21.§ (1) bekezdés a) pont).

Esetnapló: Az NMr. 7. számú mellékletében meghatározott módon vezetett dokumentum.

Éves intézkedési terv: A család- és gyermekjóléti szolgálat az észlelő- és jelzőrendszer működtetése és koordinálása tevékenysége keretében minden év március 31. napig éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít (NMr. 9. § (1) bekezdés k) pont). Az éves jelzőrendszeri intézkedési terv tartalmi elemeit az NMr. 9. § (4) bekezdése tartalmazza.

Éves szakmai tanácskozás: Az éves tanácskozás a településszintű jelzőrendszeri hálózat működésének minden tag részvételével elkészített írásbeli beszámolókon alapuló éves helyzetfeltárása, és annak rendszerezett visszacsatolása a szakma, a fenntartó, a helyi közösség számára (NMr. 9.§ (5) bekezdés).

Feljelentés: Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést. A feljelentés kötelező, annak elmulasztása bűncselekmény. A hatóság tagja és a hivatalos személy, továbbá, ha külön törvény előírja, a köztisztviselő köteles a hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelenteni. A feljelentéshez csatolni kell a bizonyítási eszközöket, ha ez nem lehetséges, a megőrzésükről kell gondoskodni (Be.171.§).

Fiatal felnőtt: Az a nagykorú személy, aki a 24. évét nem töltötte be (Gyvt.5.§).

Fiatalkorú: Az a személy, aki a szabálysértés elkövetésekor 14. életévét, a 2013. július 1-jét megelőzően elkövetett bűncselekmény elkövetésekor a 14. életévét, a 2013. június 30-át követően elkövetett bűncselekmény elkövetésekor a 12. életévét - betöltötte, azonban a 18. – javítóintézetben történő nevelése esetén a 21. - életévét még nem töltötte be (Gyvt.5.§ b) pont).

Gyám: A gyámsága alatt álló gyermek gondozója, nevelője, vagyonának kezelője és a gyermek törvényes képviselője (Ptk. 4:224. §).

Gyámhatóság: A fővárosi és megyei kormányhivatal, a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala, a települési önkormányzat jegyzője, valamint a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyző (Gyvt. 5. § k) pont).

Gyámhivatal: A fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala (Gyer.⁴ 2. § g) pont).

Gyermek: A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:10. § (1) bekezdése szerinti kiskorú (Gyvt.5. § a) pont).

Gyermek hozzátartozói: A vér szerinti és az örökbe fogadó szülők (a továbbiakban együtt: szülő), a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, a nagyszülő házastársa, a nagyszülő testvére, a dédszülő, a testvér, a testvér házastársa, a saját gyermek (Gyvt. 5. § d) pont).

Gyermek közeli hozzátartozói: ha a Gyvt. másképp nem rendelkezik, a szülő, a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, testvér, a saját gyermek (Gyvt. 5. § e) pont).

Gyermekjogi képviselő: A gyermekjogi képviselő látja el a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek Gyvt.-ben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében (Gyvt. 11/A. § (1) bekezdés).

Gyermekvédelmi gyám: A gyermekvédelmi gyám a gyámhatóság kirendelő határozata alapján képviseli a gyermek érdekeit, elősegíti jogainak gyakorlását, megismeri a gyermek véleményét és közvetíti azt az ellátást nyújtó szolgáltató, intézmény, illetve a gyermek ügyeivel foglalkozó hatóságok felé, ellátja a gyermek törvényes képviselőt, és jogszabályban meghatározott ügyekben eljárást kezdeményez (Gyvt. 11.§ (2) bekezdés).

Gyermekvédelmi gondoskodás: A Gyvt.-ben meghatározottak szerint elrendelt hatósági intézkedésen alapuló ellátás és védelem (Gyvt. 5. § m) pont).

⁴ 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

Gyermekvédelmi szakellátás: A szakellátás keretében kell biztosítani az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek, otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását (Gyvt.52. §).

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és fiatal felnőtt: A Gyvt. 67./A. § szerinti feltételeknek megfelelő helyzetű gyermek, illetve fiatal felnőtt.

Helyzetértékelés: Szükség szerinti, de legalább hathavonta végzett értékelés az esetkezelés eredményességéről a cselekvési/intézkedési/egyéni gondozási-nevelési terv alapján.

Hozzá tartozó: A közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa (Ptk.8:1. §).

Ideiglenes hatályú elhelyezés: Ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) a gyermeket fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatával ideiglenesen a Gyvt. 72. § sorrend szerinti megfelelő elhelyezési helyre helyezi el.

Ideiglenes elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettség: Az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettségnek minősül a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat (Gyvt. 72. § (2) bekezdés).

Igénybe vevő: Az NMr. értelmében az lesz a szolgáltatást igénybe vevő, akivel, és akire nézve együttműködési megállapodás is születik, így az együttműködési megállapodásban felsorolt családtagok (bevont személyként) ugyancsak igénybe vevők (Gyakran Ismételt Kérdések: Adminisztráció, szakmai dokumentáció fejezet).

Információnyújtás: Az igénybevevő bevonásával történő - jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésének, élethelyzetének, szükségleteinek megfelelő - információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy egy nemkívánatos cselekvés, magatartás elkerülésére irányul.

Intézkedési terv: A tanuló tankötelezettségének előmozdítását, az iskola és a család- és gyermekjóléti szolgálat intenzívebb együttműködését szolgálja, amit a tanuló 10 órát meghaladó, de az 50 órát el nem érő igazolatlan iskolai mulasztása esetén készítenek el (Módszertani útmutató az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztésére vonatkozó törvényi és kormányrendeleti szintű szabályokhoz – (2010.09.15.) 19. oldal).

Ítéloképessége birtokában lévő gyermek: Az a kiskorú, aki életkorának és értelmi, érzelmi fejlettségének megfelelően képes - meghallgatása során - az őt érintő tények és döntések lényegi tartalmát megérteni, várható következményeit belátni (Gyer.2.§ a) pont).

Jelzőlap: Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok számára, a jelzés megtételére készített formanyomtatvány, melyen szerepelnek a jelzett személy adatai, elérhetősége, az észlelt probléma és a jelző által megtett intézkedések leírása. A családon belüli, illetve a gyermekkel szembeni bántalmazás jelzésére külön, a zárt adatok elkülönítetten történő kezelésére alkalmas jelzőlap használata ajánlott (Protokoll A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól – 27. és 28. oldal).

Kapcsolatfelvétel: A kapcsolatfelvétel történhet úgy, hogy a szolgáltatót önkéntesen felkeresheti az igénybe vevő, de érkezhethet hatósági megkeresés, illetve az észlelő- és jelzőrendszerrel jelzés az egyénnel, családdal, gyermekkel kapcsolatban.

Kezdeményezés: A család- és gyermekjóléti szolgálat a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében kezdeményezheti egyéb gyermekjóléti alapellátásokat, szociális alapszolgáltatásokat, egészségügyi ellátásokat, pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

Ha a család- és gyermekjóléti szolgálat a család- és gyermekjóléti központ szakmai támogatását igényli, vagy a család- és gyermekjóléti központ feladatkörébe tartozó szolgáltatás, intézkedés szükségessége merül fel, esetmegbeszélést, esetkonferenciát kezdeményez.

A család- és gyermekjóléti központ a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezésére javasolja a gyermek védelembe vételét, vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét.

Kiskorú: Az a személy, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a 16. életéve betöltése után gyámhivatali engedéllyel házasságot köthet, ezzel polgárjogilag nagykorúvá válik, viszont büntetőjogilag fiataalkorúnak minősül. (Ptk.2:10. §).

Kiskorú jogállása: A kiskorú gyermek szülői felügyelet vagy gyámság alatt áll. A szülői felügyelet a kiskorú gyermek neve meghatározásának, gondozásának, nevelésének, tartózkodási helye meghatározásának, vagyona kezelésének, törvényes képviselőjének jogát és köteleességét, a gyámnevezésnek és a gyámságból való kizárásnak a jogát foglalja magában (Ptk. 4:146.§).

Korlátozottan cselekvőképes kiskorú: Az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen (Ptk.2:11.§).

Környezettanulmány (helyzetértékelés): A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény szerinti helyszíni szemle (Gyer. 2. §), melynek során a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű adatlaprendszer adatlapjai közül: a „GYSZ-1”- Esetfelvételi lap és a „GYSZ-3” Család-környezet adatlap kerül kitöltésre.

Közeli hozzátartozó: A házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér (Ptk. 8:1. §).

Krízis: Válság, fordulat, amely akkor alakulhat ki, ha a kliens kénytelen olyan veszélyeztető körülményekkel szembenézni, melyeket sem megoldani, sem elkerülni nem képes. A kialakult válsághelyzet valamely korábbi egyensúlyi állapot felborulását jelenti. Magában foglalja a veszélyt, és feltételezi az újraszerveződés és a személyiségfejlődés lehetőségét (Csürke-Vörös-Osváth-Árkovits: Mindennapi kríziseink, A lélektani krízis és a krízisintervenció kézikönyve: 2009. 4.).

Krízisintervenció: Az a tevékenység, melynek során specifikus szakmai beavatkozás történik, ahol az aktuális helyzet megoldásán túlmutatva a segítő a jövővel is foglalkozik, ami által felkészíti a krízisben lévő személyt a későbbi hasonló szituációkkal való megküzdésre, coping stratégiák, érettebb énvédő mechanizmusok kidolgozásával. Célja a személyiség funkcionalitásának visszaállítása az eredeti szintre, vagy magasabb szinten történő integrációja, illetve a jövőbeli krízisek megelőzése (Csürke-Vörös-Osváth-Árkovits: Mindennapi kríziseink, A lélektani krízis és a krízisintervenció kézikönyve: 2009. 298.).

Megállapodás: A család- és gyermekjóléti szolgálat és/vagy a család- és gyermekjóléti központ által biztosított adott szolgáltatás igénybevételére kötött írásos megállapodás (pl. hátralékkezelési szolgáltatás/adósságkezelési szolgáltatás, jogi tájékoztatás nyújtás, pszichológiai tanácsadás, fejlesztő pedagógiai szolgáltatás, stb.).

Nevelésbe vétel: A nevelésbe vétel célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása, amíg a gyermek

- családja képessé válik a gyermek visszafogadására,
- számára családbafogadó gyám rendelésére kerülhet sor,
- örökbefogadása megtörténik, vagy
- eléri nagykorúságát, ha az előzőekben foglaltak teljesülésére nincs lehetőség (Gyvt. 77. §).

Otthont nyújtó ellátás: Otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek számára

- a Gyvt. 45. § (1) bekezdése szerinti teljes körű ellátást,
- a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését (Gyvt. 53. §).

Szakmai vezető: A szakmai egység vezetője, aki ellátja az adott szakterület vezetői feladatait, és felelős a szakmai munkáért.

Szakmaközi megbeszélés: A szakmaközi megbeszélés az adott településen vagy térségben az észlelő- és jelzőrendszer tagjai egy részének vagy egészének részvételével szervezett szakmai megbeszélés, amelynek célja nem egy konkrét ügy kezelése, hanem előre meghatározott témakörben, egy, vagy több szakma képviselőjét érintő aktuális kérdés, vagy a települést, térséget érintő probléma- vagy kérdéskör több szempontú feldolgozása (SZAKMAI AJÁNLÁS A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól 1. kiadás 2016. április EMMI – 29. oldal).

Szociális segítőmunka: Tudatos, tervezett, időkeretekben zajló folyamat, szociális segítő tevékenység (NMr. 14. §).

Szükségletfelmérés: A szükségletfelmérés egy, az esetmunkát végigkísérő folyamat, amelynek során a megfogalmazott szükségleteken túl a segítő észreveszi, észleli, és értelmezi a felmerülő igényeket, szükségleteket, reagál ezekre, és válaszként kezdeményezi a szükséges korrekciót a cselekvési tervben. Ennek megfelelően a szükségletfelmérés többször megtörténhet egyre szélesedő szükséglet/igény körben. Ha a szükségletfelmérés egy szakasz, akkor ahhoz több találkozás, esetleg családlátogatás, másokkal való konzultáció is hozzátartozhat.

Tanácsadás: Célorientált problémamegoldó tevékenység, a segítő beavatkozás intenzívebb formája, viszonylag rövid folyamat, többnyire 3-5 alkalomból áll (maximum 10-12 találkozás). Interperszonális segítségnyújtási forma, amelyben a szolgáltatást igénybe vevő saját problémájának megértésében és megoldásában, önálló döntései kialakításának megvalósításában kap segítséget.

Tanácsadó: A család- és gyermekjóléti központok által biztosított, tanácsadást nyújtó, specializált képzettséggel, tudással rendelkező szakember.

Törvényes képviselő: A szülői felügyeletet közösen gyakorló mindkét szülő, a szülői felügyeletet egyedül gyakorló egyik szülő, a gyám és a gondnok (Gyer. 2. § b) pont).

Ügyintézés: Az ügyintézés lehet önálló tevékenység, amihez célzott eljárások tartoznak, attól függően, hogy mi az ügy. Azonban az esetmunka során többször felmerülhet olyan helyzet,

amikor az ügyintézésben kell segíteni, azaz lehet része ellátások, szolgáltatások hozzáférésehez, igénybevételéhez nyújtott szolgáltatási elemként.

Várandós anya válsághelyzete: Olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ez által veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését; ezen belül terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya az a válsághelyzetben lévő várandós anya, aki nyilatkozata szerint állapotát környezete és hozzátartozói előtt titokban szándékozik tartani (Gyvt. 5. § o) pont).

Veszélyeztetettség: Olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont).

Veszélyeztető helyzet: Olyan egyéni, vagy családi környezeti, társadalmi helyzet, vagy ezek következtében kialakult állapot, amely az egyén testi vagy lelki épségét sérti, vagy a család rendszerének egyensúlyát, élet- és működőképességét felborítva társadalmi ellehetetlenüléséhez vezet.

Védelembe vétel: A Gyvt. 15. § (4) bekezdésében rögzített gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések egyike, amelyre akkor kerül sor, ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).